

ГАЗЕТА
ВETERANІВ ВІЙНИ

Третій ТОСТ

2023 рік • СЕРПЕНЬ • № 15-16 (735—736)

Вітаємо!

24 СЕРПНЯ орденом «За мужність» II ступеня нагороджений наш бойовий товариш, який служив в Афганістані (Чагчаран – центр провінції Гор) – **ГЕРАСИМЕНКО Євген Петрович**, хірург, начальник відділення клініки Військово-медичного клінічного центру Східного регіону, підполковник медичної служби.

Маємо за честь знати таких людей і спілкуватися з такими героями!

Юрій ВІНОГРАДОВ, голова ДМОВА УСВА.

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ – ЦІННІСТЬ ДЛЯ КОЖНОГО З НАС, І ЗА ЦЕ МИ БОРЕМОСЬ

Привітання Президента Володимира Зеленського з нагоди Дня Незалежності України

ВЕЛИКИЙ НАРОДЕ великої України, що відзначає сьогодні великий день – День Незалежності! Свято вільних людей. Свято сильних людей. Свято гідних. Свято рівних. Українців та українок. Усіх. В усій нашій державі.

Сьогодні ми відзначаємо 32-гу річницю нашої незалежності – незалежності України. Це цінність для кожного з нас. І за це ми боремось. І в цій боротьбі важливий кожен. Бо ця боротьба за те, що важливо кожному. Це – незалежна Україна.

(Закінчення на 2-й стор.)

22 серпня у Києві відбувся VI Міжнародний ветеранський форум «Україна. Захисники. Майбутнє», організований Міністерством у справах ветеранів України

НОВА УКРАЇНСЬКА ПОЛІТИКА – ПОЛІТИКА ГЕРОЇВ

На щорічну масштабну зустріч зібралися понад 500 учасників – українські ветерани й ветеранки, захисники і захисниці, представники української влади, члени урядів держав-партнерів, дипломати, представники громадськості, ветеранських організацій, ветеранського бізнесу та наших міжнародних партнерів.

ФОРУМ проходив у форматі панельних дискусій, на яких обговорюються питання державної ветеранської політики, здоров'я і реабілітації ветеранів, повернення ветеранів до цивільного життя та реінтеграції в громаді.

Відкрив VI Міжнародний ветеранський форум Президент України Володимир Зеленський. У своєму відеозверненні він зазначив, що цюгоріч держава заснувала нову українську політику – політику Героїв. Політику шани і створення можливостей для всіх наших воїнів, для всіх наших ветеранів, завдяки яким Україна жива.

І щоб реалізувати таку політику, українські урядовці представляють пакет першочергових рішень, щоб наші ветерани й ветеранки могли гідно інтегруватися в мирне життя після повернення з війни.

«З війни завжди повертаються іншими, ніж ішли на неї. І тому це

особливо складно – після всього, через що пройшов, після всього, що довелося пережити, після всіх втрат, які бачив... особливо складно будувати життя. Але ви Герої! Ви потрібні! Ви потрібні Україні! Кожен і кожна, хто б'ється заради України, хто наближає та наближає перемогу України. Мільйони людей воюють і працюють заради того, щоб Україна вистояла й захистила себе. Потрібні всі з цих мільйонів! Жодних втрачених доль! Жодних втрачених поколінь! Жодних втрачених можливостей! І, звичайно, не втратити часу. Часу життя», – наголосив Володимир Зеленський.

Президент акцентував на тому, що в основі політики Героїв має бути – від вшанування подвигу українців до нових освітніх можливостей для ветеранів, від якості

(Закінчення на 2-й стор.)

РОЗБУДОВУЄМО УКРАЇНУ

25 ЧЕРВНЯ 1990 року було прийнято рішення про заснування всеукраїнської громадської організації ветеранів війни в Афганістані та інших зарубіжних країнах. Після проголошення Україною незалежності 24-26 жовтня 1991 року II позачергова конференція СВІУ надала організації нову назву – Українська Спілка ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) (УСВА). Більш чітко було визначено мету діяльності: політичний, правовий, соціальний захист ветеранів війни на території інших держав, сімей загиблих, увічнення пам'яті про полеглих побратимів, передача молоді героїко-патріотичних і духовних цінностей. Ці позиції залишаються фундаментальними в діяльності УСВА і донині.

(Закінчення на 3-й стор.)

П'ЯТЬ КЛЮЧОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ НОВОЇ ВETERANСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

У рамках концепції відновлення України маємо гідно вшанувати героїв усіх, хто став на захист власної держави. Тому вже зараз, не чекаючи завершення війни, держава формує нову ветеранську політику. Про це зазначив Прем'єр-міністр Денис Шмигаль під час VI Міжнародного ветеранського форуму «Україна. Захисники. Майбутнє».

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТР у своєму виступі акцентував на п'яти ключових елементах нової ветеранської політики. Перший з них – створення інфраструктури, завдяки якій ветерани отримають якісні та дієві послуги.

«Ми починаємо з нових підходів роботи ВЛК і МСЕК. Принцип «довідки ходять за військовими», максимальна цифровізація, зокрема електронна черга, залучення якнайбільшої кількості цивільних медзакладів у цей процес. Результат – інклюзивна, комфортна й прозора система без бюрократії та корупції», – наголосив Денис Шмигаль.

Паралельно з цим вже зараз уряд формує інститут помічника ветерана. Це індивідуальний супровід захисників у критично важливих для них питаннях.

За словами Прем'єр-міністра, при ОВА діятимуть спеціальні структурні підрозділи, а на місцях – сервісні офіси у справах ветеранів. Їхнє завдання – координувати вико-

нання державних, регіональних і місцевих програм підтримки.

«Другий елемент нової ветеранської політики – це економічна активність. Вже відкрито шість Центрів ветеранського розвитку при провідних вишах країни. Їх буде ще більше. Це платформи для розвитку професійних навичок, перекваліфікації, отримання нових знань», – зазначив глава уряду.

Денис Шмигаль наголосив, що держава стимулюватиме створення й розвиток ветеранського бізнесу. Зокрема, в межах програми безповоротних грантів «Робота є ветеранський компонент, завдяки якому можна отримати до 1 мільйона гривень на розвиток власного бізнесу».

«Третій елемент нової ветеранської політики – успішна реабілітація. Ідеться про створення мережі сучасних реабілітаційних центрів по всій Україні. Вони надаватимуть комплексну допомогу: фізична реабілітація, подолання посттравматичного стресового розладу, підтримка рідних і близь-

ких захисників», – відзначив Прем'єр-міністр.

Доступне житло – четвертий елемент нової ветеранської політики. Як повідомив Денис Шмигаль, нещодавно уряд розширив іпотечну програму «Оселя». Тепер пільговий кредит під 7% доступний для ветеранів війни та членів їхніх сімей.

«Ветерани є пріоритетними учасниками програми «Відновлення». Відповідно, вони першими отримують кошти, за які можуть відремонтувати свою оселю або придбати нове помешкання», – додав очільник уряду.

П'ятий елемент нової ветеранської політики, за словами Прем'єр-міністра, – це вшанування подвигу військових. Увічнення пам'яті загиблих воїнів є наскрізною державною політикою.

«Найбільш символічним місцем буде Національне військове меморіальне кладовище, де поховано Героїв, які віддали життя за Україну. Подвиг ветеранів буде частиною національно-патріотичного виховання молоді – в дитячих садочках, школах, вишах. Герої поряд з нами, і кожен повинен їх знати й шанувати», – наголосив Денис Шмигаль.

У межах форуму Прем'єр-міністр також ознайомився з виставкою ветеранського бізнесу та поспілкувався із захисниками України.

Законотворчість

ПРОПОНУЮТЬ ПОДІЛИТИ ВETERANІВ ЗА КАТЕГОРІЯМИ ЗАЛЕЖНО ВІД ДОСВІДУ

У Верховній Раді зареєстрували законопроект №9637, який пропонує поділити учасників бойових дій залежно від їхнього досвіду та умов проходження служби. Від цього буде залежати соціальна підтримка.

У ПОЯСНЮВАЛЬНІЙ записці законопроекту зазначено, що він розроблений з метою спрощення процедури набуття статусу учасника бойових дій. Крім того, важливо зазначити, що наразі близько 500 тис. осіб мають статус учасника бойових дій (з них 15 тис. брали участь у Другій світовій війні, 100 тис. – воїни-інтернаціоналісти, 16 тис. – «афганці»), при цьому очікується збільшення кількості ветеранів до понад 1,5 млн осіб: це нові ветерани (середній вік – 27-30 років), що мають зовсім інші потреби, – йдеться у повідомленні.

Автори законопроекту пишуть, що наразі статус учасника бойових дій передбачає однакові пільги для всіх ветеранів, незалежно від того, в яких умовах і з яким ризиком для життя і здоров'я вони проходили службу, та незалежно від потреб і персональних обставин кожного окремого ветерана та його родини. Пропонуються такі категорії ветеранів: в залежності від тривалості участі в бойових діях, наказів про залучення до виконання бойових завдань; отриманої інвалідності; нагород. В залежності від категорії і персональних життєвих обставин і потреб передбачаються пакети соціальної підтримки.

Громадські організації виступили проти законопроекту. Правозахисний центр військових «Принцип» закликав відкликати законопроект. Спільнота експертних громадських організацій сфери ветеранських справ висловила свою професійну незгоду з логікою визначення досвіду ветеранів, запропонованою авторами проекту закону. Там вбачають суттєві ризики для ветеранів й їхніх близьких від його прийняття в поточній редакції. Ухвалення цього проекту загрожуватиме посиленню декларативний характер державної підтримки та її недофінансованість. Це призведе до погіршення захисту прав ветеранів і збільшить соціальну напругу в суспільстві.

Єлизавета КОВТУН.

(Джерело: ONLINE.UA <https://www.online.ua>)

ДОКЛАДНІШЕ ПРО НОВИЙ ЗАКОНОПРОЕКТ ЧИТАЙТЕ НА 2-й СТОР.)

НОВА УКРАЇНЬСЬКА ПОЛІТИКА – ПОЛІТИКА ГЕРОЇВ

(Закінчення.
Початок на 1-й стор.)

роботи ВЛК і реабілітації до економічних можливостей, бізнесових, юридичних можливостей, житла для ветеранів – все в політиці Героїв має бути таким, щоб допомагати людям жити.

«Все в нашій державі так чи інакше має стати помічником ветерана, як на сьогодні є помічником воїна. І всі дієві ініціативи держави і громадськості, дуже важливо – бізнесу, дуже важливо – ініціативи самих ветеранів – усі, які спрямовані на більшу якість української політики Героїв, на інтеграцію та допомогу ветеранам, повинні бути реалізовані. ... Я впевнений, що результат буде. Має бути. Слава всім українським воїнам! Слава всім нашим ветеранам і ветеранкам!», – наголосив глава Української держави.

Учасники форуму вшанували хвилиною мовчання пам'ять загиблих захисників і захисниць України.

Також з вітальним словом до гостей форуму звернулася Голова Верховної Ради України Руслана Стефанчук, Прем'єр-Міністр України Денис Шмигаль, секретар РНБО Олександр Данилов, міністр оборони України Олександр Різніков, міністр оборони Нідерландів Кайса Оллонгрен, заступник Державного секретаря парламенту Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії у справах оборони, ветеранів і сімей військовослужбовців Ендрю Меррісон.

Міністр у справах ветеранів України Юлія Лапуніна, виступаючи перед гостями форуму, висловила вдячність усім українським воїнам, які зі зброєю в руках боронять нашу країну на фронті. А також усім нашим міжнародним партнерам за всебічну підтримку України у боротьбі проти російської агресії.

«Дорогі наші захисники і захисниці! Завдяки вам ми живі, і завдяки вам держава буде розвиватися і після нашої Перемоги!», – наголосила Юлія Лапуніна.

Очільниця Мінветеранів за-

значила, що після української Перемоги понад 4 мільйони осіб будуть ветеранами і членами їхніх родин, та презентувала учасникам і гостям форуму єдину державну ветеранську політику «Шлях ветерана». Вона включає соціальну й психологічну допомогу, підтримку фахівців з супроводу ветеранів і демобілізованих, забезпечення житлом для ветеранів і членів їхніх родин, освіту та професійну адаптацію, доступні адмінпослуги через ЦНАПи, сприяння у працевлаштуванні й підтримку ветеранського підприємництва, розвиток адаптивних видів спорту.

«У плідній співпраці з кожним нашим міністерством і відомствами, при всебічній підтримці місцевої влади та бізнесу, міжнародних партнерів, громадськості разом допоможемо нашим захисникам і захисницям гідно повернутися до цивільного життя. Адже ветерани – це, в першу чергу, про гідність, про нашу цінність. Об'єднані гідністю ми всі – і ті, хто працює в тилу, і на фронті. Слава Україні!», – наголосила Юлія Лапуніна.

Міністр також анонсувала проведення ветеранських форумів у кожному регіоні України. «Хочу анонсувати, що після нашого форуму ми будемо йти в громади і будемо проводити діалогові майданчики з ветеранської політики в кожній області. Це прискорить прийняття рішень», – повідомила очільниця Мінветеранів.

Після урочистого відкриття та виступів почесних гостей розпочалася панельна частина форуму. Під час трьох тематичних дискусій учасники обговорювали фізичне і ментальне здоров'я, спортивну реабілітацію, досвід відновлення ветеранів і ветеранок у світі, синергію влади, бізнесу та ветеранської спільноти, систему переходу від військової служби до цивільного життя.

Також у межах VI Міжнародного ветеранського форуму його учасники та гості ознайомилися з висвітленням ветеранського бізнесу й поспілкувалися із захисниками і захисницями України.

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ – ЦІННІСТЬ ДЛЯ КОЖНОГО З НАС, І ЗА ЦЕ МИ БОРЕМОСЬ

Привітання Президента Володимира Зеленського з нагоди Дня Незалежності України

(Закінчення.
Початок на 1-й стор.)

У великій війні немає маленьких справ. Немає непотрібних. Немає неважливих. Це стосується і людей, і дій, і слів.

Коли ми відзначаємо незалежність України, кожен може відчути в ній себе. Кожен може спитати в себе: а де ти в українській незалежності? А що твого додалося незалежності? А чим ти допоміг незалежності? І сьогодні я хочу привітати це привітання саме тобі. Тобі, хто дає Україні незалежність.

Тобі, воїне! Ти став на захист України. Я дякую кожному солдатату й матросу, кожному сержанту й старшині, кожному офіцеру, кожному генералу.

Вам – батькові українського воїна, вам – матері українського захисника. Всім українським родинам, які виховали у своїх дітях любов до України й відвагу боронити її щосили.

Дякую кожному, хто чекає рідних із фронту, кожному, хто щодня молиться за них, хто телефонує чи пише таке важливе «Як ти?», аби почути таке бажане «Все добре!» Таке цінне «Я тебе кохаю»... «Наш син зробив учора перший крок»... «Доця сьогодні сказала: «Тато»... Кожне слово важливе. І важливий кожен, хто робить так, аби це слово могло бути сказане й почуте. Хто забезпечує в країні зв'язок. Зв'язок між людьми. І це більше, ніж просто комунікація. Це зв'язок із життям. Слова підтримки. Слова подяки. І, на жаль, слова, які є найбільш болісними на війні: «Його більше немає...»

Чимало українців втратили через війну близьких. Герої, завдяки яким ми не втратили України. Я дякую і вклоняюся перед кожним і кожною з них.

Минулого тижня я відвідав наші бойові бригади. Командні пункти, пункти розташування бригад. І є те, що об'єднує їх усі.

Нашим воїнам допомагає одна додаткова унікальна броня. Броня людяності. Броня ширості. Це дитячі малюнки. Їх можна побачити в кожній бригаді. На стінах, у кімнатах. Малюнки для батька чи брата. Або для солдатів, яких дитина може навіть не знати, але яких підтримує. Підтримує, бо це українські солдати. І це для них – головна мета наступу, де кожен крок уперед такий важливий, але крок назад такий неможливий. Бо позаду – саме ви, наші діти. Українські діти, саме ви, хто створює ці малюнки. І я хочу сказати тобі – кожному хлопчику й кожній дівчинці: ти не уявляєш, наскільки це важливо, коли ти підтримуєш наших бійців. Я дякую тобі!

Я дякую кожній українській матері, для якої наша держава є й залишиться домом. Попри те, що через війну довелося поїхати. І коли в будь-якій країні мама дає своїй дитині книжку українською, щоб дитина не втратила себе й свого, коли мама вчить українською, коли переживає за Україну й чекає новин з України, чекає, щоб можна було повернутися, – це найважливіше. Бо ви важливі. Всі українці! Хоч би де довелось зараз бути.

Я хочу подякувати всім українським учителям, які працюють, які змогли працювати навіть онлайн. Які будують освічене майбутнє навіть там, де ворог зруйнував школи. І кожен, хто творить дива наживо. Тисячі українських медиків, які рятують тисячі життів. Українські лікарі. Медичні сестрички. Медичні брати. Бойові медики. Ті, хто 24/7 не відпускає життя й бореться за нього. Незалежно від того, чи є сирена повітряної тривоги. Незалежно від того, чи є «приліт». Незалежно від того, чи ти на фронті, чи ти в цивільному житті... Я дякую вам!

Дорогий народе України!

Минулої зими ми пережили масовані ракетні атаки, загрозу блокаду. Були різні моменти. Коли міста стояли в темряві. Коли був холод. Була й незламність. І коли наші люди працювали й повертали світло, тоді було й гучне «Слава Україні!», «Слава українським електрикам!», підіймали келихи за ППО та наших енергетиків. І це абсолютна правда. Наші енергетики працювали цілодобово. Під час повітряних тривог. Іноді – під обстрілами. Завжди – у небезпеці. Завжди – знаючи, як світла чекають у лікарнях, на оборонних підприємствах. І як світла й тепла чекає кожна родина.

Але, на жаль, є родини, які не дочекалися додому батька, сина, брата... Звичайного електрика, працівника ремонтної бригади, рятувальника, поліцейського, пожежника... Всіх, хто загинув під час виконання службових обов'язків. Хто допоміг зробити найважливіше – не дозволив російській темряві зламати нас, нашу державу, нашу свободу, нашу незалежність.

І у світлі, і в темряві з нами були наші новини. Наші українські журналісти. З нами була правда. І світ був Україною. Я дякую всім, хто поширює правду про Україну й про цю війну – різними мовами світу.

Але окремо я хочу сказати сьогодні про тих, хто поки не можна говорити в новинах, чі імена відомі небагатьом, але чия робота помітна всім. Наші ракети. Українські снаряди. Наші гармати. Українські дрони: «лелеки», «фурії».

Морські дрони, «нептуні», «корсарі», «стугни». Ми виробляємо все це. Українці виробляють усе це. І коли ми пишаємося, що потопили флагман ворожого флоту – крейсер «Москва», коли радіємо влучанням по Кримському мосту, тоді ми дякуємо й тим, про кого зараз теж не скажеш, імен не назвеш, але про кого в майбутньому напишуть книжки, обов'язково знімуть кіно. Про тих, кого я нагороджую закритими указами й хто здійснив найскладніші операції. Дякую вам! Ви всі важливі!

Як і кожен із тих, хто не має права на помилку. Хто розмовує наші території – наші міста й села, наші поля. Хто засіває поля попри обстріли. Хто попри обстріли збирає врожай. Хто доставляє його по країні, щоб у нас був хліб. Хто попри небезпеку везе українське зерно залізницею, дорогою, морем у багаті інші країни, аби у світі не було голоду.

Важливий кожен, хто працює й дає роботу іншим. Сплачує податки, за які забезпечуються військо, оборона, рух уперед і майбутня перемога. Кожен, хто організовує збори й підтримує вогонь волонтерства, цієї щирої української єдності. Кожен, хто знаходить і привозить усе те, що так потрібно в окопах. Кожен, хто тренує наших воїнів. Хто здобуває славу Україні спортивними перемогами. Хто відчинив двері власного дому й прихистив тих, хто втратив свою домівку. Я дякую вам!

Ті, хто народжує для українців рядки, що мотивують, кладе їх на прекрасну музику, виконує ці пісні для бійців на фронті, для поранених у госпіталі, на благодійних концертах у світі. У світі, який бореться пліч-о-пліч із нами. З Україною.

Важливий кожен, хто пережив окупацію. Хто тримає на площах український прапор. Хто досі в окупації, але тримає наш стяг так, щоб окупант не знайшов. Хто чекав і хто дочекається України. Кого було поранено, хто втратив кінцівки, але не втратив себе. І голвне, що ми всі тебе не втратили. Хто пережив полон. У кого забрали свободу, але не волю. Хто не втратив України в собі. Хто повернувся й продовжує битись. І ті, хто повернеться. Обов'язково.

Всі, хто довір: усі потрібні, усі важливі – і люди, і дії, і слова. Бо ми всі зробили так, що коли один говорить: «Слава Україні!», весь світ відповідає: «Героям слава!»

**З Днем Незалежності, Україно!
Слава Україні!**

24 серпня 2023 року.

Законотворчість

ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ВПОРЯДКУВАННЯ ПРОЦЕДУРИ НАДАННЯ СТАТУСІВ ВЕТЕРАНАМ

Для спрощення процедури набуття статусу учасника бойових дій в Україні хочуть запровадити Єдиний реєстр військовослужбовців. Також пропонується, щоб електронне посвідчення військовослужбовця (учасника бойових дій, захисника чи захисниці України) могло генеруватися в мобільному застосунку «Дія». Про це повідомляє «Юридична Газета».

У ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ зареєстровано законопроект №9637 від 21.08.2023 «Про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» щодо впорядкування процедури надання статусів (їх категорій) ветеранам».

У пояснювальній записці до законопроекту зазначається: наразі практика свідчить, що військовослужбовець має низку труднощів на шляху до оформлення статусу учасника бойових дій. З огляду на це, для спрощення процедури набуття статусу учасника бойових дій доцільним, на думку ініціаторів (серед яких голова ВРУ Руслан Стефанчук), є запровадження Єдиного реєстру військовослужбовців, який би містив інформацію про основні посадові характеристики військовослужбовця, а також забезпечення подальшого інфор-

маційного обміну з Єдиним державним реєстром ветеранів та іншими реєстрами.

Також законопроект пропонує передбачити можливість генерування електронного посвідчення військовослужбовця (учасника бойових дій, захисника чи захисниці України) в мобільному застосунку «Дія».

Крім цього, вказується, що наразі близько 500 тис. осіб мають статус учасника бойових дій (з них 15 тис. брали участь у Другій світовій війні, 100 тис. – воїни-інтернаціоналісти, 16 тис. – «афганці»). Водночас очікується збільшення кількості ветеранів до понад 1,5 млн осіб – це нові ветерани (середній вік – 27-30 років), що мають зовсім інші потреби. Механічне включення сучасних ветеранів до чинного законодавства, як зазначається, не буде ефективним для цих осіб, оскільки не враховуються актуальні потреби ветеранів.

Ініціатори законопроекту заявляють, що сьогоденні статус учасника бойових дій не передбачає категоризації УБД залежно від вєску кожного окремого ветерана в захист територіальної цілісності України, а передбачає однаковий набір пільг для всіх УБД, незалежно від того, в яких умо-

вах і з яким ризиком для життя і здоров'я вони проходили службу, та незалежно від потреб і персональних обставин кожного окремого ветерана та його родини.

«Крім того, значна кількість пільг, передбачених сьогодні в законодавстві, є фінансово незабезпеченою і фактично не може бути реалізована на практиці або ж застарілою і не відповідає сучасним умовам життя. Все це може створити суттєву напругу серед нових ветеранів, які беруть участь у захисті територіальної цілісності України від військової агресії російської федерації. Тому виникла необхідність у визначенні окремого статусу захисника і захисниці України для осіб, які захищають суверенітет і територіальну цілісність України сьогодні, виділення категорій захисника і захисниці України в залежності від тривалості участі в бойових діях, наказів про залучення до виконання бойових завдань; отриманої інвалідності; нагород, а також передбачення пакетів соціальної підтримки в залежності від відповідної категорії, а також від персональних життєвих обставин і потреб ветерана», – йдеться в пояснювальній записці.

Законопроект пропонується

внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» зокрема:

- до ст. 31 щодо забезпечення інформаційного обміну між Єдиним державним реєстром ветеранів з іншими реєстрами та можливості генерування посвідчень ветеранів на основі наявної інформації;

- доповнення ст. 32 щодо запровадження Єдиного державного реєстру військовослужбовців, визначення основних характеристик його функціонування, інформаційних обмінів з іншими реєстрами, а також забезпечення можливості генерування посвідчень військовослужбовців на основі наявної інформації;

- доповнення статтями 41 та 61 щодо визначення статусу захисника та захисниці України, а також розподіл захисника і захисниці України в залежності від тривалості участі в бойових діях, наказів про залучення до виконання бойових завдань; отриманої інвалідності; нагород;

- доповнення ст. 62 щодо набуття статусу учасника бойових дій або захисника чи захисниці автоматично на основі інформаційних обмінів між Єдиним державним реєстром ветеранів та Єдиним державним реє-

стром військовослужбовців, а залучення комісії з питань розгляду матеріалів про визнання учасниками бойових дій забезпечити тільки у спірних випадках надання статусу;

- доповнення ст. 121, визначивши основні пакети підтримки, що передбачаються окремі для кожної категорії захисників і захисниць України.

Як зазначається, прийняття законопроекту:

- спростить процедуру отримання статусу учасника бойових дій та захисника чи захисниці України практично без залучення військовослужбовця, а на основі інформаційних обмінів між Єдиним державним реєстром військовослужбовців та Єдиним державним реєстром ветеранів війни;

- дасть можливість вибору військовослужбовцям, які сьогодні захищають суверенітет і територіальну цілісність України обирати між набуттям цих статусів;

- осучаснить пакети соціальної підтримки;

- надання соціальної підтримки буде більш справедливим щодо потреб захисника чи захисниці та відносно його вкладу в оборону держави.

(Закінчення.
Початок на 1-й стор.)

ЗАРАЗ Українська Спілка ветеранів Афганістану налічує близько 140 тисяч фіксованих членів організації, які об'єднані в 25 обласних, 718 міських і районних, 1096 первинних осередках.

Спілка брала активну участь в 1992–1993 роках у підготовці й лобюванні прийняття Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», який вважався найкращим ветеранським законом на пострадянському просторі. В подальшій роботі з вдосконалення законодавчої і нормативної бази плідно працювали і працюють члени організації.

За ініціативою і вимогою УСВА ще 1992 року було створено центральний орган виконавчої влади у справах ветеранів війни, в якому головні посади займали інваліди війни та учасники бойових дій в Афганістані. На першому етапі це був невеликий Комітет при Президентові України. З набуттям досвіду співробітників Комітету, зростанням його авторитету в суспільстві і ролі у вирішенні соціальних проблем ветеранів війни він поступово перетворився шляхом реорганізації у повнокровний Державний комітет України у справах ветеранів, який мав представників у всіх областях України.

Політичним визнанням організованого «афганського» руху в Україні, уособленого УСВА, його активної і виваженої суспільно-політичної позиції, вагомого внеску в розбудову громадянського українського суспільства став Указ Президента України від 11 лютого 2004 року, за яким 15 лютого – день виведення радянських військ з Афганістану визнано Днем вшанування учасників бойових дій на території інших держав. Важливо й те, що за роки незалежної України більше 1500 воїнів-інтернаціоналістів відзначені державними нагородами.

УСВА виконує свою клятву, яку давали ветерани над могилами загиблих друзів, продовжує роботу з увічнення пам'яті загиблих воїнів. «Афганці» завжди відстоювали права і гідність сімей загиблих військовослужбовців, інвалідів війни, учасників бойових дій в акціях протесту, в законотвірчій роботі з владою. Всі діти загиблих воїнів отримали освіту і перші робочі місця за сприяння і допомоги УСВА.

З 2005 року активно діє сайт, на якому оперативно розміщуються головні новини життя ветеранів у державі, соціального захисту і прав ветеранів війни, сімей загиблих і померлих учасників бойових дій.

УСВА підтримує розвиток творчості у ветеранському середовищі. Щорічно в Україні видавалося 10-15 книг з тематики Афганської війни, які отримали міжнародне поширення і популярність. Багато наукових монографій, історичних досліджень, художніх прозаїчних і поетичних творів, хвилюючих мемуарів було відзначено державними і відомчими нагородами та преміями.

РОЗБУДОВУЄМО УКРАЇНУ

Усі обласні та більшість районних центрів України мають гідні меморіали, побудовані на народні кошти, як данину поваги воїнам, загиблим при виконанні службового обов'язку, захисті інтересів держави за її межами. Їх загальна кількість перевищує 500. Ці меморіали стали центром збору і зміцнення єдності ветеранів у кожному населеному пункті. Імена героїв Афганської війни присвоюються організаціям УСВА. Павлоградська міськ-

районна організація Дніпропетровської області носить ім'я Героя Радянського Союзу Ігоря Плосконоса, Ізяславській міській організації присвоєно ім'я Героя Радянського Союзу Олега Онищука.

Щорічно УСВА проводить більше 200 змагань з 40 видів спорту, які присвячуються пам'яті більш як 50 воїнів-інтернаціоналістів, чие життя і діяльність пов'язані з Україною, в тому числі О. Міхнюка, В. Карпукіна, В. Піддубного, П. Рубана, С. Козлова та багатьох інших.

В інформаційному просторі УСВА представлена газетою «Третій тост», яка виходить з 1991 року. На її шпальтах друкуються офіційні матеріали з питань соціального захисту сімей загиблих військовослужбовців, інвалідів війни, учасників бойових дій, законодавчі і нормативно-правові акти, юридичні консультації, матеріали про життя і роботу організації УСВА (територіальних, місцевих), спогоди, прозаїчні і поетичні твори ветеранів.

сотні», намет якої першим з'явився на Майдані Незалежності.

Розгорталася агресія рф проти України. Розпочалися військові дії на сході України: АТО, ООС. УСВА сконцентрувала свої зусилля на передачі власного бойового досвіду особовому складу військових формувань, територіальної оборони. Ветерани Афганської війни склали ядро таких формувань, надіслали своїх інструкторів, підготували та видали Інструкцію з невідкладної медичної допомоги та Довідник бійця формувань тероборони.

На жаль, не буває війни без втрат. УСВА організувала сподруження Стіни скорботи і па-

Творчі пісенні колективи УСВА і автори-виконавці, учасники бойових дій в Афганістані успішно працюють і з року в рік підвищують професійність і творчу майстерність.

УСВА є членом Всесвітньої Федерації ветеранів, Міжнародного Союзу громадських об'єднань «Громадський Комітет ветеранів воєн». Крім того, співпрацює на двосторонній основі з багатьма зарубіжними ветеранськими організаціями та іншими гуманітарними організаціями. Враховуючи досвід і успіхи в роботі ветеранських організацій України, керівником робочої групи по Східній Європі ВФВ був обраний голова УСВА С. Червонопиский.

Спільно з Національним товариством Червоного Хреста України, Державною службою з питань інвалідів та ветеранів України проводилась робота зі створення єдиної бази даних ДНК родичів військовослужбовців, які вважаються зниклими безвісти, з розшуку родичів і збору крові.

Ветерани Афганської війни брали активну участь в Революції Гідності. Дуже помітною була активна діяльність «Афганської

Але агресор фатально програвся. Перед його варварськими діями не встали на коліна ні воїни, ні ветерани, ні молодь України. Кожен знайшов своє місце у справі захисту Вітчизни.

УСВА адаптується до нових умов існування і діяльності громадських організацій, бачить головне – всі сили на захист Вітчизни!

Спокійно, без мітингів, зібрань і демонстрацій, без проплачених «флешмобів» ветерани війни, учасники бойових дій, члени Спілки підключилися до ратної праці. Незважаючи на непризваний вік, далеко не кращий стан здоров'я ветерани поповнили Збройні Сили і територіальну оборону, активізували волонтерську діяльність. Місцеві організації УСВА стали ініціаторами створення громадських формувань сприяння захисту території і громадського порядку на них. Допомога родинам ветеранів була і залишається важливою ділянкою роботи.

Спілка не втрачає керівності. Щотижнево її голова С. В. Червонопиский спілкується з членами Правління, головами місцевих організацій щодо поточних справ, користуючись інтернет-каналами і простою «десантною мовою». З урахуванням можливостей Укрпошти розповсюджується газета «Третій тост», оновлюються матеріали сайту УСВА, відслідковується законотвірча діяльність Верховної Ради України і нормативні акти, що приймаються Кабінетом Міністрів України, вносяться відповідні пропозиції на майбутнє.

Українська Спілка ветеранів Афганістану завжди твердо стояла і стоятиме на державницьких позиціях, на позиціях захисту суверенітету, незалежності й територіальної цілісності України. Воїни-інтернаціоналісти, незважаючи на вік і поранення, зі зброєю в руках захищають свою Батьківщину.

Члени Спілки спрямовують зусилля на поліпшення військової освіти та бойової підготовки збройних формувань. Усе це робиться з урахуванням досвіду, набутого в Афганістані та накопиченого в роботі ветеранської організації.

Сьогодні Спілка бере участь у низці гуманітарних програм, у тому числі – міжнародного гуманітарного права. Це в першу чергу стосується полегшення долі постраждалих на полі бою, розшуку зниклих безвісти і звільнення військовополонених.

Пам'ять

ДРУГ, СОРАТНИК, ЗЕМЛЯК

ПЛІННІСТЬ часу віддаляє нас від подій, які стали вже історією. Але з нашої пам'яті неможливо викреслити події та людей, які були друзями, соратниками й стали символом нашого часу.

У Чернігові є вулиця, яка носить ім'я Олега Міхнюка, нашого бойового побратима, Героя України. Хто давно працює в УСВА, добре пам'ятає Олега. А ми, «афганці» Чернігівської області, пам'ятаємо його як земляка і друга.

П'ять років тому 22 серпня було урочи-

сто відкрито пам'ятну дошку на вулиці, яка носить його ім'я. В непростих умовах ми відзначаємо цю невеличку дату, але впевнені, що прийде час і зберемося великою «афганською» громадою, щоб сказати: ми перемогли, і в цій Перемозі, за яку ти, друже, заплатив своїм життям, є і твій внесок.

Віriamo. Пам'ятаємо. Переможемо.

Станіслав ВІХРОВ,
заступник голови Чернігівського
обласного відділення УСВА.

РАЗОМ ІЗ МІСЦЕВОЮ ВЛАДОЮ МАЄМО МАСШТАБУВАТИ ДЕРЖАВНУ ВETERАНСЬКУ ПОЛІТИКУ ДО РІВНЯ ГРОМАД

Про це наголосила міністр у справах ветеранів України Юлія Лапунтіна під час наради з представниками обласних і Київської міської військових адміністрацій (ОВА). Йшлося про створення в держадміністраціях самостійних структурних підрозділів з питань ветеранської політики – на виконання відповідної постанови уряду, яку ухвалено за ініціативи Мінветеранів.

31 ЖОВТНЯ 2023 року в обласних, Київській міській, районних у місті Києві державних адміністраціях мають бути утворені окремі структурні підрозділи з питань ветеранської політики. Тобто державна ветеранська політика буде реалізовуватися безпосередньо кожною ОВА у своїх громадах, матиме комплексний і людиноцентричний підхід й спрямована на забезпечення ефективної системи переходу від військової служби до цивільного життя, наголосила Юлія Лапунтіна.

Очільниця Мінветеранів зазначила, що після здобуття перемоги з фронту повернуться величезна кількість наших воїнів. До того часу і держава, і суспільство мають бути готовими гідно зустріти захисників і захисниць, надати всі належні гарантії та дієві інструменти для розвитку і безпроблемної реінтеграції їх до мирного життя у своїх громадах.

«А для цього слід посилити рівень взаємодії між центральними органами влади і місцевими у розв'язанні проблемних питань ветеранів, членів їхніх сімей та родин полеглих воїнів на місцях. Ми маємо масштабувати державну ветеранську політику до рівня громад», – наголосила вона.

Мінветеранів вже почало реалізацію експериментального проекту із запровадження в Україні помічника ветерана. Починаючи з жовтня у територіальних громадах Вінницької, Дніпропетровської, Львівської та Миколаївської областей вони допомагатимуть захисникам і захисницям на шляху переходу від військової кар'єри до цивільного життя.

«Для координації роботи помічників ветерана у громадах будуть створені Сервісні офіси у справах ветеранів, серед основних завдань

яких, зокрема, координація у межах повноважень виконання державних, регіональних і місцевих програм підтримки ветеранів війни та членів їхніх сімей. Крім того, Мінветеранів вже реалізує окремі партнерські проекти в регіонах спільно з місцевою владою – відкриття «єдиного вікон» у ЦНАПах та розширення переліку адмінпослуг для ветеранів та їхніх сімей. І координувати на місцях все це мають самостійні структурні підрозділи з питань ветеранської політики з чіткими повноваженнями. Вони також зможуть реалізовувати на місцях бюджетні програми, зокрема, з освіти, перекваліфікації й працевлаштування, підтримки ветеранського бізнесу, розвитку ветеранського спорту», – пояснила Юлія Лапунтіна.

Мінветеранів розробляє положення про самостійні структурні підрозділи з питань ветеранської політики й надасть ОВА усі необхідні методичні рекомендації щодо створення та діяльності таких окремих структур.

Днями в Полтавській обласній військовій адміністрації створено новий окремий структурний підрозділ – управління у справах реінтеграції, соціального захисту ветеранів і внутрішньо переміщених осіб. «Рухаємося відповідно до стратегії, яку озвучили Президент і міністр у справах ветеранів. Створили окремий підрозділ, який опікуватиметься питаннями ветеранів. Вони пройшли всі жахливі війни, і наше завдання – допомогти цим людям інтегруватися в суспільство. Вже маємо певні напрацювання у сфері соціального захисту, розвитку й підтримки. Нам необхідно розробляти програми реабілітації наших військових та їх соціалізації, взаємодіяти з ветеранським рухом», – наголосив начальник Полтавської ОВА Дмитро Лунін.

«SHAHED-136»: ЩО МИ ПРО НИХ ЗНАЄМО

ПОВІДОМЛЯЄТЬСЯ про неординарні випадки ураження озброєння та військової техніки з характерними ознаками застосування дронів типу «камікадзе». Через невеликий розмір і високу швидкість апарату доволі складно виявити і збити.

13 вересня ЗС України вперше вдалося знищити іранський БПЛА «Shahed-136» поблизу Куп'янська на Харківщині. Нанесене на них маркування свідчить, що армія РФ використовує зазначені БПЛА під шифром «Герань-2».

Точність ураження свідчить про доволі високу навченість операторів БПЛА.

Очевидці відзначають, що для ураження цілей противник застосовував «Shahed-136» пере-

Починаючи з вересня 2022 року, підрозділи Сил оборони України стикнулися з фактами ураження бойової та іншої техніки невідомими боєприпасами. Водночас кількома тижнями раніше з'явилася інформація, що армія РФ отримала іранські БПЛА «Shahed-136» та почала активно застосовувати їх у війні проти України.

ною його сигнатур в радіочастотному, інфрачервоному і видимому діапазонах, а також сигнатури акустичної. Сучасні легкі безпілотники мають сигнатури невеликої величини: БПЛА роблять з композитних матеріалів, пластика зі спеціальним фарбуванням і з особливою комбінацією шарів, їх невеликі бензинові і тим більше електричні двигуни мало випромінюють тепла і працюють майже безшумно.

БПЛА типу «камікадзе» «Shahed-136» призначений для ура-

висота польоту – від 60 до 4000 м;
швидкість польоту – близько 180 км/год;
довжина – 3,3 м;
розмах крил – 3 м;
маса БПЛА – 200 кг;
маса осколково-фугасної бойової частини – 40 кг;
двигун – MD 550.

Переваги БПЛА «Shahed-136»:

- велика дальність польоту дозволяє його застосовувати для ураження нерухомих цілей у глибині території України;
- можливість здійснення підготовки до пуску в польових умовах за рахунок завантаження польотного завдання за допомогою портативного комп'ютера (ноутбук, планшет).

Недоліки:

- тактика застосування не передбачає ураження рухомих цілей. З метою зменшення ймовірності ураження необхідно активізувати переміщення військової техніки, яка є ціллю високого пріоритету для російської федерації (РСЗВ HIMARS, засоби ППО, РЕБ, артилерійські системи тощо);
- низька точність ураження цілей внаслідок «накопичення помилок» визначення місцеположення апарату під час польоту зі збільшенням його дальності та швидкості вітру (використовується інерційна система навігації);
- конструктивні обмеження. БПЛА типу «камікадзе» «Shahed-136» не оснащений засобами зв'язку, що унеможливає управління ними у режимі реального часу, зміну польотного завдання тощо;
- бойові частини є менш потужними, ніж російська високоточна зброя. Для ураження однієї цілі зазвичай необхідно застосувати кілька іранських БПЛА типу «камікадзе».

БПЛА за значенням своєї ефективності поверхні розсіювання, великими розмірами та гучною роботою двигуна є достатньо помітним об'єктом для виявлення (візуально та акустично), супроводження і знищення його вогневими засобами.

Пускова установка БПЛА «Shahed-136», замаскована під самокід.

важно парами з різницею у кілька секунд. При цьому пріоритет надавався одиночним об'єктам (танки, бойові броньовані машини, артилерійські системи, автомобілі). Ураження розвіданих раніше цілей відбувалось з практично 100-відсотковою ймовірністю.

Для здійснення інформаційно-психологічного тиску на військовослужбовців ЗС України противник також активно поширює у мережі Інтернет відеозаписи успішного знищення озброєння, військової техніки та особового складу.

Перш ніж вирішувати, як краще і дешевше знищити БПЛА, його треба спочатку виявити та ідентифікувати. Як і всякий матеріальний об'єкт, БПЛА несе в собі демаскуючі ознаки, які видають його в навколишньому просторі, роблячи помітним для спостереження. Ступінь помітності визначається величи-

ження наземних нерухомих об'єктів шляхом наведення та контактного підриву бойової частини БПЛА. Виробник – «Shahed Aviation Industries Research Center».

Для запуску «Shahed-136» використовується наземна платформа.

На фотографіях і відеоматеріалах з відкритих джерел видно мобільну пускову установку, замасковану під звичайну цивільну фуру з тентованим верхом, яка може одночасно запускатися до 5 «дронів-камікадзе».

Контейнери з такими дронами можна легко поставити не тільки на вантажівки, а й на вагони залізничних потягів, різні кораблі та інші пересувні засоби.

Характеристики:

дальність польоту – до 1500 км;
система наведення – інерціальна;

Благодійність

ЛІКИ ДЛЯ ЗАХИСНИКІВ

Духовенство і парафіяни київського Воскресенського храму пам'яті загиблим і ветеранам Афганістану передали партію медпрепаратів 24-й окремій механізованій бригаді ЗСУ імені короля Даниїла.

ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІ отримали від православної громади ліки, які вони замовляли, індивідуальні аптечки і протигрибкові засоби для взуття.

Необхідні медпрепарати віруючі придбали за підтримки благодійників та Українсько-американського культурного центру в Нью-Джерсі. Допомогу доставили військовим священники-волонтери Володимир Литвенчук, Олександр Черевко, Андрій Гаврилюк і Ростислав Хрупчик.

Волонтерська робота в «Афганському» храмі триває, громада збирає кошти на купівлю для ЗСУ вантажівки ГАЗ-66.

Володимир АРТЕМЕНКО.

АТАКУЄ «МОРСЬКИЙ МАЛЮК»

Служба безпеки України надала американській телекомпанії CNN відеозапис атаки експериментального українського морського безпілотної на збудований росією Кримський міст.

ВНАСЛІДОК атаки, яку здійснили 17 липня, міст частково пошкодили, через що пропускна спроможність його автомобільної частини відчутно скоротилась.

СБУ вперше відкрито взяла на себе відповідальність за цю операцію. Також спецслужба вперше назвала і показала апарат, яким здійснює цю атаку – спеціальний надводний дрон «Морський малюк».

Голова СБУ Василь Малюк розповів, що дрон, який використовувався для удару по мосту, став результатом багатомісячних розробок, які почалися відразу ж після повномасштабного російського вторгнення в Україну.

СБУ надала запис з екрана оператора морського дрона, на якому видно останні секунди перед тим, як начинений 850 кг вибухівки катер врізається в залізобетонну опору моста. Два інших відео містять кадри, зняті камерами зовнішнього спостереження, на яких видно, як катер атакує автомобільну частину мосту, після чого, приблизно за п'ять хвилин, інший дрон вибухає біля залізничної частини, наблизившись до неї з протилежного боку.

«Морські надводні дрони – це унікальна розробка Служби безпеки України, – заявив Василь Малюк. – Жодна приватна фірма не була до цього

«Морський малюк» у бойовому спорядженні.

залучена. За допомогою цих безпілотної ми здійснили успішне ураження Кримського мосту, великого десантного корабля «Оленегорський горняк» і танкера SIG».

Над розробкою цих дронів та їхнім виготовленням працює колектив СБУ, якому допомагають цивільні інженери та айтівці.

«Виготовлення наших дронів здійснюється на одному з підземних виробничих на території України. Сьогодні в процесі розробки і реалізації в нас дуже багато різних цікавих операцій, зокрема в акваторії Чорного моря. Обіцяю вам, це буде сюрпризом, особливо для наших ворогів», – наголосив Василь Малюк.

Він зазначив, що липнева атака безпілотної була результатом багатомісячної підготовки спільної операції з українськими ВМС, яку він очолював разом з адміралом ВМС Олексієм Неїпапою.

Морські дрони, які пошкодили Кримський міст у липні 2023 року, за ініціативою особового складу отримали назву

SeaBaby, тобто «Морський малюк». Вони обладнані бойовою частиною 850 кг.

Для враження десантного корабля «Оленегорський горняк» і танкера SIG використали два окремі надводні дрони, в кожному з яких було по 450 кг бойової частини.

Спецслужба не використовує морські дрони «Магура». «Усі тактико-технічні характеристики «Морського малюка» перевершують «Магуру», – розповів ВВС України співрозмовник в СБУ, відмовившись назвати усі характеристики апарату.

«Магура» має крейсерську швидкість 22 морських вузлів (40,7 км/год), а максимальну – 42 вузлів (майже 78 км/год). Дальність роботи – 450 морських миль, що складає близько 833 км. За твердженнями СБУ, «Морський малюк» перевершує ці показники.

Василь Малюк також наголосив у розмові з журналістами, що всі ці цілі є цілком законними відповідно до українського законодавства і норм міжнародного права.

Західні партнери України виявили інтерес до їхньої діяльності і бажання перейняти досвід, але «вони не беруть участі в наших операціях, не надають нам жодного обладнання чи чогось іншого».

Очільник СБУ також визнав відповідальність своєї служби за першу атаку на Керченський міст, здійснену 8 жовтня минулого року, однак жодних подробиць не надав.

Кримський міст, який з великою допомогою у 2018 році відкрив особисто президент росії Володимир Путін, є символом його бажання захопити Україну й назавжди прив'язати її до росії, пише CNN. Це також життєво важлива ланка поставання для військ РФ з Криму.

ЩОБ ЗБЕРЕГТИ ЖИТТЯ ВОЇНІВ

Кожна війна, якою б вона не була, потребує витрат ресурсів – як людських, так і матеріальних. Сьогодні на фронті є велика потреба у маскувальних сітках.

ВОЛОНТЕРСЬКИЙ ЦЕНТР «Ветеран» при Шепетівській спілці ветеранів Афганістану звернувся з проханням до голови правління ПрАТ «Шепетівкагаз» Володимира Туринського і директора МП «МВМ-13» депутата Хмельницької обласної ради Врами Мовсієна з проханням допомогти з придбанням матеріалів для виготовлення маскувальних сіток. На наше прохання відгукнулися відразу, незважаючи на те, що дорога кожна копійка, але перемога над ворогом дорожча.

Найдорожче, що є у людини, це її життя. І нам важливо зберегти життя кожного воїна. Це дасть можливість нашим дітям, онукам мати майбутнє.

Шепетівська СВА не припиняє збір коштів на потреби ЗСУ. Будемо раді бачити всіх у спілці. Дякуємо всім, хто приєднався і приєднається до цієї благородної справи. Ми разом переможемо ненависного ворога.

Володимир ПИПІЧ, член Шепетівської СВА, учасник бойових дій в Афганістані.

Людина і час

ПРОВІВ ДРУЖИНУ І ПОЇХАВ У ВІЙСЬКОМАТ

Ігорю 57 років, він ветеран війни в Афганістані, служив у підрозділі спецпризначення. До широкомасштабного вторгнення займався власним бізнесом у Дніпрі – будував басейни. Зізнається, що після Помаранчевої революції стало зрозуміло, що росія від України не відчепиться, тож велика війна стала питанням часу.

«Я слідував за політикою ще з 2004 року, коли відбулися відомі вибори президента. Я тоді став на бік демократичних сил, доволі щільно відслідковував політичні події всередині країни і бачив вплив росії на нашу політику. Цей вектор мені дуже не подобався. Що стосується початку війни в лютому 2022-го, то тривога вже висіла в повітрі. І я вважав, що вірогідність нападу дуже висока. Але все ж таки сподівався, що росіяни не наважаться на це», – розповідає Крупнов.

Після початку великої війни рішення піти добровольцем на фронт визріло майже одразу. «Дружина прийняла рішення їхати за кордон до доньки. Я її провів до кордону, а потім повернувся і одразу пішов до військомату», – пригадує ветеран.

«ЛЮДИ НА ЗВІЛЬНЕНИХ ТЕРИТОРІЯХ ЗУСТРИЧАЛИ НАС ЗІ СЛІЗОМАТИ»

Після навчання на Яворівському полігоні в травні 2022 року Ігор опинився на південному напрямку. Там було вже дуже гаряче.

«Перевага ворога в артилерії відчувалася дуже сильно. Паритет сил був приблизно один до п'яти. Приблизно такою ж була перевага ворога і щодо інтенсивності обстрілів. Ми, звісно, також відповідали ворогові, але працювали лише по «жирних» цілях, де було скупчення техніки. Наш підрозділ займався коригуванням вогню із використанням БПЛА. Нам протистояли російські десантники, і це були контрактники, це не були мобілізовані. Тому ми відчували на собі, що це не якісь там дилетанти. Вони робили помилки, але треба зазначити, що вони дуже класно закопуються, у них були дуже потужні бліндажі, окопи».

Однак у листопаді минулого року ситуація на півдні докорінно змінилася. Антонівський міст був пошкоджений, логістика ворога була відрізана від тилового забезпечення, і росіяни стали відступати. ЗСУ наступали, і Ігор Крупнов також, у складі свого підрозділу.

«І це дуже хвилюючі моменти. Ми заходили до селищ, де були наші люди, і вони дуже раділи нашому приходу. І це була не якась постановка. Там були і сльози радості, і дуже теплі вітання. І будь-де нас приймали і одразу пригощали домашньою їжею: борщем, смаженою картоплею. Ми відчули дуже тепле ставлення людей на цих вільних територіях».

ВІДЧУВАВ ПІДТРИМКУ ДРУЖИНИ, СІМ'Ї, ДРУЗІВ І БРАТІВ-«АФГАНЦІВ» ЩОДНЯ

Під час контрнаступу Ігор зазнав важке поранення.

«Машина наша потрапила на мінне поле. Ми їхали на цивільному позашляховику, і спрацювали одразу дві протитанкові міни під лівим і правим колесом. Машина підлетіла і приземлилася на дах через десять метрів, а потім спалахнула. Добре, що двері не заблокувалися, відчинилися, і мене витягли з машини, надали першу медичну допомогу, наклали турнікети», – згадує Крупнов.

На протитанкові міни він натрапляв ще в Афганістані. «Там я також двічі підірвався, але підірвався на бронетранспортері, і це було не так болючо порівняно з тим, коли ти підірвався на цивільному джипі. Ніяких тілесних пошкоджень у мене після того не було, окрім контузії».

УНІКАЛЬНА ОПЕРАЦІЯ

Після поранення Ігоря доправили до лікарні Миколаєва. Він зізнається, що у лікарів не було можливості зберегти кінцівки. «Тому що на одній нозі вже розвивалася гангрена і там вже питань ніяких не було. Іншу ногу ще намагалися зберегти, але потім виявилось, що шансів немає і треба ампутувати обидві ноги. Тобто, спочатку була одна ампутація, потім інша, потім ще кілька реампутацій, щоб стабілізувати процес загоєння ран. Загалом було дев'ять операцій».

У перший період після поранення радів, що взагалі залишився живим, тому тяжкі думки його не «гризли», а потім...

«Я тишився тим, що бачу за вікном палати: сонце, сніг, людей, бачив життя. І це мене надихнуло. Але потім настав час, коли я справді думав: ну що це за життя без ніг? Важко було. Та я відчував підтримку дружини, сім'ї, дру-

Захисник України Ігор Крупнов став першою людиною в країні, якій провели унікальне протезування за методом остеointegraції. На фронті він натрапив на протитанкову міну, втратив обидві кінцівки, тож австралійські лікарі вирішили вживити протези прямо в кістки, повернувши можливість ходити. Як потрапив на війну, зазнав поранення та як зараз почувається, Ігор Крупнов розповів Фокусу в своїй унікальній історії.

«Ходьбою це не назвеш. Це пересування за допомогою ходунків. І це було більше схоже на стрибки, мабуть, ніж на ходьбу. За відчуттями було дуже боляче. Я за одну прогулянку йшов 70 метрів в один бік, п'ять хвилин на відпочинок, а потім 70 метрів назад до палати. Це рекорд. І майже ніякого контролю. Дуже важко було тримати баланс. Одного разу впав на тренуванні досить боляче. Я не розумів, як ходитиму на цих протезах».

Та одні миті все круто змінилися. В Україну приїхав ортопед-травматолог з Австралії Мун'єд Аль Мудеріс, який спеціалізується на операціях з остеointegraції. Це метод протезування, коли частину протезу вживлюють пацієнту прямо в кістку, а потім припасовують штучну стопу. З такими протезами людина може навіть розрізати поверхні під штучними стопами. Провести таку операцію запропонували і нашому герою.

«Наскільки я знаю, такі пропозиції робили багато кому, але не всі погоджувалися, бо для України це експеримент», – пояснює Ігор. Втім, він все ж наважився на десятку операцію – остеointegraції.

«Через два дні після операції лікар сказав: «Давай, підіймайся на ноги, на ці імпланти». Я думав спочатку, що він жартує, там же ще кров текла з ран. Але за його методикою саме на другий день можна вставати вже на ноги. Я став на ноги і відчув... поверхню. Це почуття, що я вже забув. І, зненавча, це було не боляче! Не можна сказати, що це було суперкомфортно, але, як мінімум, не боляче».

Наразі Ігор Крупнов активно вчиться ходити на нових ногах. «З ходьби рекорди не ставлю, проходжу близько трьох кілометрів на день. От зараз планує сходити пішки на ринок. Це десь кілометр в одну сторону. Не хочу їхати за кермом, хочу сам пройтися пішки. Ми захищаємо свою землю. А своя земля дає сили. Я відчував це, коли був на фронті. Я це відчував, коли іноді наставала депресія. І це справді давало сили. І це головне».

Ольга ХОДЬКО.

зів і братів-«афганців», які мене підтримували щодня. Я думаю, що саме це мене рятувало у ті важкі дні, коли я відчував таку депресію», – згадує Ігор.

«Я бачив у відділенні, як хлопці, котрі спочатку їздили на візках, потім ставали на протези і ходили, а потім випливали до цивільного життя, дехто навіть повернувся на фронт. Я зрозумів, що просто трохи інша якість життя у мене буде. Я вже марафон у своєму житті не пробіжу і з парашутом не стрибну, але все в твоїй голові: все, що ти задумаєш, то ти обов'язково досягнеш. І це дало мені сили».

Однак перший досвід ходьби на звичайних протезах для Ігоря був не дуже вдалий. У мирному житті до великої війни чоловік пробігав марафони, а після поранення не міг здолати на протезах і сто метрів.

За 17 місяців повномасштабної війни росії проти України близько 50 тисяч українців втратили руки чи ноги, пише The Wall Street Journal з посиланням на оцінку найбільшого у світі виробника протезів – німецької компанії Ottobock та її медичних партнерів.

Зазначається, що фактична кількість ампутантів може бути вищою, оскільки для протезування потрібен час, і деякі постраждали чекають на ампутацію протягом тижнів або навіть місяців після поранення. Вартість протезів може доходити до 50 тисяч євро, а українська влада платить до 20 тисяч євро кожному військовому, який зазнав поранення. При цьому цивільні особи часто не можуть дозволити собі лікування й змушені звертатися до благодійних організацій.

За оцінкою Hour Foundation, однієї з таких організацій з Києва, кількість українців, які отримали на війні серйозні травми, сягає 200 тисяч. З них близько 20 тисяч мають поранення, які потребують ампутації.

Як зазначає видання, ці цифри можна порівняти з Першою світовою війною, коли 67 тисяч жителів Німеччини та 41 тисяча жителів Великобританії втратили кінцівки.

(Продовження. Початок у №№ 7-8, 9-10, 11-12, 13-14).

Тегеран-92. Офіційний візит Президента України до Ісламської Республіки Іран

ОФІЦІЙНИЙ ВІЗИТ Президента України Л. М. Кравчука в Ісламську Республіку Іран тривав лише одну добу 25-26 квітня 1992 року. Але за цей час було узгоджено та підписано шість документів, що визначають напрями подальшої співпраці України та Ірану.

У ході переговорів Президент Ірану Рафсанджані та Президент України Кравчук Л. М., міністри закордонних справ Ірану Велаяті та України Зленко А. М. обговорювали питання про посередництво Ірану у вирішенні проблеми полонених і зниклих безвісти в Афганістані. Міністр закордонних справ України Зленко А. М. наголосив, що питання ставиться про всіх полонених і безвісти зниклих, а не лише про громадян України.

Міністр закордонних справ Велаяті запевнив, що керівництво Ірану використовує всі свої можливості для вирішення цієї проблеми. Але складність політичної обстановки в Афганістані, пов'язана зі зміною влади, не дозволяє зробити це за короткий термін. Проте деякі кроки іранською стороною вже зроблено на прохання, викладене в особистому посланні Президента України Кравчука Л. М., яке було передано Президенту ІРІ Хашемі. Рафсанджані у лютому 1992 р. під час візиту до Ірану віцепрем'єра України Масіка К. І.

Про роботу делегації Президента України у Тегерані (Матеріал члена делегації В. І. Аблазова)

Делегація, яка прилетіла до Тегерана разом із Президентом України Л. М. Кравчуком, пробула у гостинному Ірані лише 24 години. А формальним підсумком її роботи стало підписання шести документів, що визначають напрями подальшої співпраці України та Ірану.

Для того, щоб візит Президента був таким ефективним, зроблено величезну попередню роботу. Основний тягар організаційної роботи лежав на керівниках Секретаріату Мельнику Олександрі Івановичу та Чернявському Георгію Володимировичу. Передова робоча група делегації вилетіла до Ірану на тиждень раніше для узгодження питань і забезпечення зустрічі президентів двох держав.

О 14 годині за місцевим часом делегація прибула до аеропорту Мехрабат. Аеропорт прикрашений державними прапорами України та Ірану. На борт літака піднявся шеф протоколу Президента Ірану Сеїд Хашемі та Чернявський Г. В. Хашемі представив Кравчуку Л. М. й коротко пояснив процедуру офіційної зустрічі. У цей час представники українських засобів масової інформації (Димиденко В. К., Сторожук І. А., Мінько С. А.) вийшли з літака та приєднались до своїх іранських колег.

Біля трапу Президента України Кравчука Л. М. зустрів Президент Ірану Рафсанджані, міністр закордонних справ Велаяті та інші офіційні особи. Рафсанджані представив Кравчуку Л. М. присутніх і познайо-

мився з членами делегації України. Червоною килимовою доріжкою обидва президенти пройшли до спеціального подіуму. Оркестр виконав державні гімни України та Ірану. Потім президенти пройшли перед строєм почесної варті. З ними привіталися керівники дипломатичних представництв, акредитованих у Тегерані.

Після короткої прес-конференції керівники Ірану та делегація України виїхали з аеропорту. Кравчук Л. М. і Рафсанджані їхали в одному автомобілі. Їхню автомашину супроводжував ескорт мотоциклістів, транспорт служби безпеки та поліція. Мотоциклісти супроводжували також автомашину Масіка К. І. та Зленка А. М. Шлях руху кортежу контролювався службою безпеки та поліцією.

Кравчук Л. М. розмістився у палаці «Саадабад». Президент Рафсанджані супроводжував його до входу до палацу. Інші члени делегації України розмістилися в «Естеглал Гранд готель».

Після короткого відпочинку делегація України відвідала могилу Імама Хомейні, покляла до саркофагу вінок із стрічкою

щоб до завтрашнього дня ми разом вирішили всі питання, пов'язані з візитом Президента України Кравчука Л. М.

Президент України і Президент Ісламської Республіки Іран, погодивши коло проблем, дали вказівку сформувати зі складу делегації, що беруть участь у переговорах, робочі групи для розгляду конкретних питань та підготовки пропозицій щодо їх вирішення.

З української сторони робочу групу з економічних питань очолив віцепрем'єр Масік К. І., а з політичних питань – міністр закордонних справ Зленко А. М.

26 квітня розпочалася інтенсивна робота у сформованих робочих групах. До складу групи з політичних і культурних питань увійшли Зленко А. М., Симоненко В. К., Аблазов В. І. Ця група о 8.30 вже була в резиденції Президента і зустрілася там із відповідною групою іранської сторони, яку очолив Велаяті. Роботу групи розпочав вступним словом Президент України Кравчук Л. М., а потім робота продовжилась без його участі.

Міністру закордонних справ Зленку А. М.

ДОВГИЙ ШЛЯХ З АФГАНСЬКОГО ПОЛОНУ І БЕЗВІСТІ

25 квітня 1992 року Президент України Л. М. Кравчук з офіційним візитом прибув до Ісламської Республіки Іран. У складі делегації працював керівник МРГ В. І. Аблазов. До програми візиту включено питання щодо проблеми військовополонених і безвісти зниклих.

А. М. ЗЛЕНКО.

українського прапора. Кравчук Л. М. залишив запис у книзі пам'яті.

О 19.00 у Президентському палаці відбулася зустріч делегації України з Президентом Рафсанджані, на якій обговорили плани роботи і підготовки відповідних підсумкових документів.

Міністр закордонних справ України Зленко А. М. порушив питання про полонених і зниклих безвісти в Афганістані та про посередництво Ірану у вирішенні цього складного питання за столом переговорів у присутності президентів.

Зленко. Ще одне важливе питання – це питання полонених, залишених в Афганістані після війни 1979-1989 років. Завтра ми з Велаяті продовжимо на переговорах обговорення шляхів вирішення проблеми.

Рафсанджані. Звичайно, ми зацікавлені допомогти вам у цьому й зробимо все, що від нас залежить. Ми розуміємо суть проблеми, у нас багато військовополонених і безвісти зниклих у війні з Іраком. В Афганістані зараз нестійке становище. Кабул захоплений моджахедами. Поки що там нерозбериха. У рамках нашої гуманітарної співпраці вирішуватимуться й питання щодо військовополонених.

Сподіваюся, що між нами не залишиться жодних невирішених питань. І хочу,

треба було знайти підходи до вирішення політичних проблем у двосторонніх й багатосторонніх відносинах. Крім того, треба було продовжити діалог з іранською стороною про проблему полонених і зниклих безвісти.

З матеріалів переговорів робочої групи з політичних і культурних питань

26 квітня 1992 р. переговори відбуваються у резиденції Президента України у Тегерані, беруть участь Президент України Кравчук Л. М., міністри закордонних справ Зленко А. М., Велаяті, члени делегації України Аблазов В. І., Симоненко В. К.

Кравчук. Висловив задоволення встановленням дипломатичних відносин між Іраном та Україною, призначенням Посла Ірану в Україні та Тимчасового Повіреного у справах України в Ірані. Для їхньої роботи будуть створені всі умови. Ми запрошуємо Ваших представників до України. Вони побачать у нас багато цікавого. Крім Києва, у нас є ціла низка міст світового значення: Харків, Дніпропетровськ, Донецьк, Одеса, Луганськ, Львів тощо. Наші підприємства потребують замовлень і можуть бути виконані цільові замовлення для Ірану, наприклад, у Харкові – турбіни, в Одесі – верстати.

Україна може стати сполучною ланкою між Іраном і західним регіоном із використанням транспортних комунікацій трубопроводів. А тут уже поєднуються економіка та політика. Ми можемо надати нашим відносинам політичну спрямованість. Ми дякуємо за прийом і діловитість у роботі, що дуже важливо в наш час, коли слова часто не підкріплюються справами. Бажаю успіхів вашій робочій групі.

Велаяті. Дякує Президенту України за високу оцінку прийому та відносин, наголошує, що економічні питання вирішуються паралельно в іншій комісії. Нам із міністром Зленком А. М. необхідно намітити план реалізації завдань, поставлених президентами.

Зленко. Наші стосунки мають переходити в іншу площину. Ми виходимо із того, щоб розвивати рівноправні відносини з усіма країнами. Ми як політики і дипломати аналізували становище Ірану в світі. Він займає важливе стратегічне становище для виходу на близькосхідні країни, і ми маємо взаємну потребу у встановленні

дружніх відносин. Нам треба продумати, як оформити ідею президента щодо освоєння Чорного та Середземного морів, щоб вони були морями миру, щоб ця ідея знайшла підтримку народів. Важливою передумовою є наша робота у рамках ООН. Але головне – це побудова взаємовідносин на основі довіри. Ми із задоволенням можемо сказати, що просунулися вперед у цьому напрямі. За короткий час підготовлено багато документів, це є свідченням взаємної зацікавленості.

Велаяті. Угода про співробітництво у Чорному морі має укладатися в рамках міжнародного права. Ми координуватимемо наші дії із середньоазійськими і закавказькими державами. Це матиме добрі наслідки. Президенти Азербайджану та Вірменії прийдуть до Тегерану наступного тижня. Ми зацікавлені також у зміцненні відносин із Грузією.

Зленко. У нас хороші відносини із середньоазійськими і закавказькими державами. І наші ініціативи знайдуть підтримку. Ми прагнимо без'ядерного статусу, але при цьому треба подумати про нашу безпеку. В оточенні ядерних держав ми повинні не забувати про безпеку, думати над інфраструктурою, яка забезпечує нашу безпеку. Ваше розуміння цих проблем дуже важливе, адже ми підтримуємо дружні стосунки. Іран бере участь в умиротворенні сторін, що воюють у Нагірному Карабаху. Можна вважати позитивом, якщо вашу посередницьку місію поширити на інші конфліктні ситуації та регіони.

Нас хвилює проблема розшуку зниклих безвісти та повернення на батьківщину військовослужбовців, які потрапили у полон в Афганістані. Ми розуміємо, що ситуація в Афганістані різко змінюється і, мабуть, відкриються нові можливості для вирішення цієї проблеми. Саме сьогодні відбувається процедура передачі влади переможцям джихаду, зокрема й представникам груп опозиції, керівники яких перебували усі ці роки в Ірані.

Україна самостійно не займалася цією проблемою, все йшло через СРСР, а тепер ми маємо самостійно знаходити шляхи вирішення цієї проблеми. Але ми хочемо наголосити, що Україна готова розшукувати й повертати на батьківщину не лише своїх громадян, а й усіх колишніх військовослужбовців, які потрапили в полон і зникли безвісти в Афганістані. Нам хотілося б якнайшвидше вирішити це питання, але ми розуміємо складність його вирішення, реальну керівність моджахедів і не хочемо поспішності у цій справі.

Враховуючи обставини, що склалися, ми не наполягаємо на обов'язковому поверненні кожного з колишніх військовополонених. Питання ставиться м'якше: нехай повернуться ті, хто хоче, інші – встановлять зв'язок зі своїми родичами. Вирішення цього питання зміцнило б авторитет україно-іранських відносин. Протягом багатьох років за його рішення бралися багато діячів інших держав, але відчутних результатів не було досягнуто. Іран своїми активними діями може підтвердити, що він є справжнім надійним партнером України у вирішенні питань, пов'язаних із відновленням прав людини.

Велаяті. За рішенням проблеми військовополонених ми зверталися до керівництва Афганістану, передали їм списки полонених і чекали на відповідь. Але за цей короткий проміжок часу змінилися обставини, влада перейшла до опозиції, та ми думаємо, що зуміємо допомогти Україні у вирішенні цього складного гуманітарного питання.

Зленко нагадав про особисте послання Президента України та списки, передані керівникам Ірану віцепрем'єром України у лютому, наголосив, що наші прохання стосуються не лише громадян України, а всіх полонених і зниклих безвісти в Афганістані незалежно від їхнього громадянства й національності, та роз'яснив, що на цьому етапі найважливішим є питання встановлення зв'язків між невольниками та їхніми родичами.

Велаяті сказав, що минуло ще мало часу і поки що немає результатів, яких з нетерпінням очікують в Україні. Нові істотні зміни влади, що відбуваються в Афганістані, можуть створити сприятливий ґрунт для остаточного вирішення проблеми, але поки що гальмують досягнення приватних результатів. Проте, як тільки проясниться ситуація, керівництво Ірану зробить активні кроки щодо вирішення проблеми полонених і безвісти зниклих.

Ми чекаємо. Сподіваємося, але не сидимо склавши руки.

У другій половині дня відбулися переговори у розширеному складі та підписання підготовлених українсько-іранських документів. Із резиденції Президента делегація України вибула до аеропорту. Офіційна церемонія прощань була така сама, як і під час зустрічі.

(Далі буде).

На пропозицію Комітету Президент України 1 липня 1992 року підписав Указ «Про підтвердження факту амністії громадян України – колишніх військовослужбовців контингенту радянських військ в Афганістані, які скоїли злочини». Основна мета видання цього документа – усунення перешкод на шляху до повернення на батьківщину громадян України, які перебувають у полоні.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про підтвердження факту амністії громадян України – колишніх військовослужбовців контингенту радянських військ в Афганістані, які вчинили злочини

Враховуючи численні звернення державних органів, громадських організацій та окремих громадян щодо амністії колишніх військовослужбовців контингенту радянських військ в Афганістані, які вчинили злочини, та з метою усунення перешкод на шляху до повернення на батьківщину громадян України, які перебувають у полоні,

постановляю:

Підтвердити факт амністії військово-

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ СРСР

Про амністію колишніх військовослужбовців контингенту радянських військ, що вчинили злочини в Афганістані

Керуючись принципами гуманізму, Верховна Рада СРСР

постановляє:

- Звільнити колишніх військовослужбовців від кримінальної відповідальності за злочини, скоєні ними під час проходження військової служби в Афганістані (грудень 1979 – лютий 1989).
- Звільнити від відбування покарання осіб, засуджених судами Союзу РСР і союзних республік за злочини, скоєні під час проходження військової служби в Афганістані.
- Зняти судимість з осіб, звільнених від покарання на підставі цієї амністії, а також осіб, які відбули покарання за злочини, скоєні під час проходження військової служби в Афганістані.
- Доручити Президії Верховної Ради СРСР у десятиденний термін затвердити порядок виконання амністії.
- Ця Постанова набирає чинності з 15 грудня 1989 року.

Голова Верховної Ради СРСР М. ГОРБАЧОВ.

Москва, Кремль, 28 листопада 1989 року.
№842-1.

Президент України Л. КРАВЧУК.
м. Київ, 1 липня 1992 року.
№ 359/92.

Зверніть увагу!

Під час дії воєнного стану військовослужбовці за певних обставин можуть полишити військову службу. Докладно про це йдеться у Законі України «Про військовий обов'язок і військову службу». За цим нормативно-правовим документом визначено, що окремо підставою звільнення різних категорій військовослужбовців є досягнення ними граничного віку перебування на військовій службі (60 років, а для осіб вищого офіцерського складу – 65). Однак військовослужбовець може продовжити свою службу максимально на 5 років за наявності високої мотивації, досвіду та відповідного висновку військово-лікарської комісії.

У разі звільнення за віком ВЛК не обов'язкова, але її все ж варто пройти

За наявності підстав військово-службовець має подати на ім'я командира рапорт про звільнення й додати до нього документи, які підтверджують право на звільнення у воєнний час.

У рапорті обов'язкові:

– підстава звільнення з військової служби;

– думка військовослужбовця щодо його бажання проходити службу у військовому резерві Збройних Сил України за відповідною військово-обліковою спеціальністю;

– районний (міський) територіальний центр комплектування та соціальної підтримки, до якого має бути надіслана особова справа військовослужбовця.

Слід наголосити, що для звільнення у разі досягнення граничного віку перебування на військовій службі достатньо рапорту. Утім, «на громадянці» часто-густо не вистачає ані часу, ані рішучості пройти якісне медичне обстеження. Тож чому не скористатися цією нагодою ще перебуваючи у лавах ЗСУ й дізнатися усе про стан свого здоров'я?

У Координаційному центрі системи безоплатної правової допомоги (БПД) кореспонденту АрміяInform повідомили, що військовослужбовцю, котрий збирається у відставку, не слід поспішати відмовитися від проходження військово-лікарської комісії ще й з іншої причини.

Заступник директора Правобережного київського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги Олена Маньківська розповіла, що висновки ВЛК можуть стати підставою для направлення військовослужбовця на медико-соціальну експертну комісію (МСЕК) для встановлення групи інвалідності, відсотка втрати працездатності, потреби в протезуванні, призначення індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю, підготовки медичних показань на право одержання спеціального транспорту.

– Для проходження медико-соціальної експертної комісії, крім довідки ВЛК або витягу з протоколу її засідання, потрібно підготувати такі документи: направлення на МСЕК (форма № 088/о), паспорт або ID-картку з витягом з Єдиного державного демографічного реєстру щодо реєстрації місця проживання, копію військового квитка або посвідчення офіцера, військово-облікові документи або їхні копії, оригінали медичної документації. Як виплати одноразової грошової допомоги у разі інвалідності, часткової втрати працездатності може отримати після МСЕК військовослужбовець, ми докладно розповідаємо на сайті БПД.

Порядок звільнення військовослужбовця із ЗСУ

Зазвичай термін розгляду рапорту на звільнення триває один-два місяці. У разі значної затримки розгляду рапорту Олена Маньківська радить скаржитися вищому командуванню. Насамкінець, можна звернутися по безоплатну правову допомогу до БПД.

Після того, як буде видано наказ про звільнення військовослужбовця з військової служби, він має здати в установлені строки посаду.

Справу виключеного зі списків особового складу військової частини направляють до ТЦК і СП за місцем проживання.

В особовій справі звільненого військовослужбовця будуть уточнені дані про проходження ним військової служби, періоди служби, що підлягають зарахуванню до вислуги в календарному і пільговому обчисленні, розрахунок вислуги років військової служби.

На день виключення зі списків особового складу військової частини військовослужбовець має бути повністю забезпечений грошовим, продовольчим і речовим забезпеченням. До проведення всіх необхідних розрахунків він не виключається

без своєї згоди зі списків особового складу військової частини.

Які виплати отримає звільнений за віком військовослужбовець

● **Грошове забезпечення.** У разі звільнення з військової служби воно виплачується військовослужбовцям (крім військовослужбовців строкової служби) – у розмірі, передбаченому для займаної посади з дня одержання військовою частиною наказу чи письмового повідомлення про звільнення до дня виключення наказом зі списків особового складу включно, але не більше ніж до дня здавання справ і

– Кадровим військовослужбовцям (крім строкової служби) виплачується одноразова грошова допомога в розмірі 50 відсотків місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби за наявності вислуги десять календарних років і більше.

«У разі повторного звільнення військовослужбовців з військової служби одноразова грошова допомога виплачується за період їх календарної служби з дня останнього зарахування на службу без урахування періоду попередньої служби, за винятком тих осіб, які при попередньому звільненні не набули права на отримання одноразової грошової допомоги, установлені Законом України «Про соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (Наказ № 260).

– Військовослужбовцям, які були призвані на військову службу за призовом у зв'язку з мобілізацією, виплата одноразової грошової допомоги відбувається відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 року № 460 – «4 відсотки місячного грошового за-

частини, в поточному році не надається». (Наказ № 260).

● **Виплата додаткової винагороди на період дії воєнного стану.** На період дії воєнного стану військовослужбовцям додаткова винагорода згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 року № 168 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану»: 100 тисяч гривень – тим, які беруть безпосередню участь у бойових діях; 50 тисяч гривень – тим, які виконують бойові (спеціальні) завдання у складі органу військового управління, штабу угруповання військ; 30 тисяч гривень – військовослужбовцям, які виконують бойові (спеціальні) завдання згідно з бойовими наказами (розпорядженнями) (в розрахунок на місяць пропорційно часу виконання бойових (спеціальних) завдань).

Тож, на момент звільнення у відставку всім, хто належить до вищезазначених категорій, слід отримати ці кошти.

● **Компенсація за недоотри-**

ЗВІЛЬНЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗА ВІКОМ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

посади (в межах установлених міністром оборони України строків) або до дня закінчення щорічної відпустки, яка надається після здавання справ і посади. (Наказ МОУ від 07.06.2018 № 260 «Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам»).

● **Компенсація за щорічну основну відпустку.** Крім того, у рік звільнення військовослужбовцям (крім військовослужбовців строкової військової служби), які не використали щорічну основну відпустку або використали частково, за їхнім бажанням надається відпустка із наступним виключенням зі списків особового складу військової частини та виплачується грошове забезпечення у розмірі відповідно до кількості наданих днів відпустки або виплачується грошова компенсація за всі невикористані дні щорічної основної відпустки, а також дні додаткової відпустки, в тому числі за минулі роки. (Наказ № 260).

● **Компенсація за невикористану щорічну додаткову відпустку (наприклад, як УБД).** «Військовослужбовцям (крім військовослужбовців строкової служби), які мають право на щорічні додаткові відпустки відповідно до чинного законодавства України, виплачується компенсація за всі календарні дні невикористаної додаткової відпустки, яка надається в повному обсязі або пропорційно часу, прослуженому в році звільнення». (Наказ № 260).

Олена Маньківська зазначила, що у разі звільнення учасника бойових дій з військової служби повинна нараховуватися грошова компенсація за невикористані календарні дні додаткової відпустки як учаснику бойових дій.

– Відповідно до статті 16-2 Закону України «Про відпустки» та статті 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» учасникам бойових дій надається додаткова відпустка зі збереженням заробітної плати тривалістю 14 календарних днів на рік. Попри те, що згідно із Законом України № 2822-IX від 1 грудня 2022 року, що регламентує порядок надання відпусток військовослужбовцям під час дії воєнного стану, відпустка УБД не надається, компенсація звільнений у відставку має отримати. Підстава – пункт 14-й статті 10-1 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх родин» і Рішення Верховного Суду України від 16 травня 2019 року у справі № 620/4218/18 (адміністративне провадження № Пз/9901/4/19), – наголосила Олена Маньківська.

Якщо учаснику бойових дій відмовлять у виплаті, то питання можна вирішити шляхом подання до суду адміністративного позову з вимогою про визнання бездіяльності військової частини протиправною та зобов'язати її нараховувати й виплатити належні грошові кошти.

● **Одноразова грошова допомога.**

безпечення за кожний повний календарний місяць служби, але не менш як 25 відсотків місячного грошового забезпечення.

● **Грошова допомога для оздоровлення.** «Військовослужбовцям, звільненим з військової служби, які мали право на грошову допомогу для оздоровлення та не отримали її протягом року, виплата цієї допомоги здійснюється на підставі наказу командира військової частини про виключення військовослужбовця зі списків особового складу військової частини, в якому оголошується про її виплату». (Наказ № 260).

● **Матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань.** «Військовослужбовцям, прийнятим (призваним) на військову службу із запасу, матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань виплачується в календарному році, в якому вони призначені та приступили до виконання обов'язків за посадами... Матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань військовослужбовцям, накази про звільнення яких підписано минулого року, але не виключеним зі списків військової

мане речове майно. Навіть за умов війни її виплата не скасовувалася. Аби отримати компенсацію, військовому під час звільнення зі служби потрібно одержати довідку про вартість речового майна. Ця довідка видається речовою службою військової частини, виходячи із закупівельної вартості майна, розрахованої станом на 1 січня поточного року. Форма довідки затверджена постановою Кабміну № 178 від 16 березня 2016 року.

Далі з рапортом про компенсацію за неотримане речове майно та оригіналом довідки про його вартість військовослужбовцю слід звернутися до командира своєї військової частини. Результатом повинен бути наказ командира по частині, в якому на підставі довідки про вартість речового майна вказується розмір компенсації. А на підставі наказу вже здійснюється виплата.

Чому відставнику не варто втрачати зв'язок із ТЦК і СП

Громадянин, звільнений з військової служби у відставку, у п'ятиденний строк після виключення зі списків особового складу військової частини зобов'язаний прибути до ТЦК і СП.

ЯК ВЕТЕРАНАМ ВІЙНИ ОТРИМАТИ БЕЗОПЛАТНУ ПРАВОВУ ДОПОМОГУ

Система безоплатної правничої допомоги, створена понад десять років тому, надає первинну безоплатну правову допомогу всім людям, що перебувають в Україні.

ВТОРИННУ безоплатну правову допомогу – тобто представництво інтересів осіб у судах, у цивільних, адміністративних справах, допомогу зі складанням документів для звернення до суду, представництво постраждалих і свідків у кримінальних провадженнях можуть отримати, зокрема: ветерани війни, члени сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, члени сімей загиблих (померлих) захисників і захисниць України; люди з низьким доходом (що не перевищує двох прожиткових мінімумів для працездатних осіб); діти; тимчасово переміщені особи; потерпілі від катувань або жорстокого поводження під час воєнних дій. Повний перелік категорій осіб, що мають таке право, наведено у статті 14 Закону України «Про безоплатну правничу допомогу».

Начальниця відділу інформаційної політики та комунікацій Координаційного центру з надання правової допомоги Олена Доспехова повідомила, що по правничу допомогу до системи безоплатної правничої допомоги цього року звернулися майже 11,4 тис. ветеранів війни, учасників бойових дій, військовослужбовців ЗСУ. Зокрема близько 7,9 тис. з них отримали консультації та роз'яснення. Майже 3,5 тис. потребували вторинної правничої допомоги – представництва інтересів у судах, складання позовів до суду тощо.

Під час війни, здавалось би, складно забезпечити ефективний соціальний і правовий захист, адже головним завданням усього суспільства є збройна боротьба із ворогом і збереження самого права людей на існування у цьому світі. Втім, нашій державі вдається не лише зберегти довоєнні стандарти, а й довести, що навіть в умовах російської агресії вона залишається демократичною, соціальною та правовою.

Ба більше, законодавець покідував про те, аби реалізувати свої права людини в таких умовах стало простіше.

На початку серпня набрав чинності Закон № 3022-IX. Серед інших змін, право на безоплатну вторинну правову допомогу отримали громадяни України, які проживають на тимчасово окупованих територіях, поблизу районів ведення бойових дій та в оточенні, а також постраждали від торгівлі людьми.

Також новий закон допоможе громадянам, які звертатимуться до суду, аби відновити втрачені документи, необхідні для отримання компенсації за пошкоджене й знищене майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією РФ проти України.

Частину другу статті 22 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» Закон 3022-IX визначив викласти в

Здавалося, які ще стосунки відставник може мати із територіальним центром комплектування? Однак практика свідчить, що до ТЦК і СП йому доведеться прийти, приміром, у разі необхідності перерахунку пенсії.

Віталій Іванович – колишній військовослужбовець, нині перебуває на пенсії. Чоловік дізнався, що має право на перерахунок пенсійного забезпечення, але для цього необхідно надати до Пенсійного фонду довідки з територіального центру комплектування та соціальної підтримки. Проте, коли пенсіонер звернувся до ТЦК і СП із заявою про надання необхідної інформації станом на 2020, 2021 та 2022 роки, йому відмовили, зазначивши, що підстав оформляти довідки немає.

У Хмельницькому бюро правової допомоги чоловікові пояснили, що відмову ТЦК можна оскаржити в суді. А оскільки Віталій Іванович, як учасник бойових дій, має право на безоплатну вторинну правову допомогу, представленим його інтереси доручили адвокату, який співпрацює із системою БПД.

Адвокат у позовній заяві зазначив, що внаслідок зростання прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня відповідного календарного року, та похідне від цього зростання розмірів грошового забезпечення, розрахунковою величиною для якого є прожитковий мінімум, у його клієнта виникло право на отримання оновлених довідок про розмір грошового забезпечення у 2020–2022 роках.

Суд розглянув справу в порядку спрощеного провадження, без виклику сторін у судові засідання, та визнав протиправною бездіяльність ТЦК щодо невиконання та ненадання до управління Пенсійного фонду України оновлених довідок про розмір грошового забезпечення.

Своїм рішенням суд також зобов'язав ТЦК підготувати та направити до управління Пенсійного фонду оновлені довідки станом на 1 січня 2020, 2021 та 2022 років для перерахунку пенсії позивача.

Ця справа в Єдиному державному реєстрі судових рішень № 120/1768/23.

Нагадаємо, що 18 липня цього року Володимир Зеленський підписав законопроект № 8009, відповідно до якого за сімейними обставинами під час дії воєнного стану звільнитися з ЗСУ можуть військовослужбовці, у яких близькі родичі (чоловік, дружина, син, дочка, батько, мати, дід, баба чи рідний (повнорідний, неповнорідний) брат чи сестра) загинули чи зникли безвісти під час широкомасштабного вторгнення росії в Україну.

такої редакції: «Ветерани війни та члени сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, члени сімей загиблих (померлих) захисників і захисниць України отримують безоплатну правничу допомогу щодо питань, пов'язаних з їх соціальним захистом, а також звільняються від судових витрат, пов'язаних з розглядом таких питань».

На думку народного депутата України, заступника голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності Григорія Мамки, яку він висловив на ресурсі одного з правових вебпорталів, «важливою особливістю прийняття закону є те, що людина, яка шукає таку допомогу, зможе не лише звернутися до центру надання безоплатної правової допомоги особисто, а й подати електронне звернення. У разі потреби такі люди будуть забезпечені перекладачами, включаючи мову жестів».

Олена Доспехова розповіла, що до ухвалення цього закону для отримання безоплатної вторинної правничої допомоги треба було зібрати необхідні документи й особисто або через законного представника подати їх до бюро правничої допомоги, тепер усе стане простіше. Усі необхідні для отримання вторинної правничої допомоги документи можна буде надсилати електронною поштою. Такі звернення потрібно буде підписувати кваліфікованим електронним підписом – зробити його зараз легко навіть невпевненому користувачу послуг Інтернету.

Володимир ПОЛІЩУК,
АрміяInform.

Спорт і відпочинок

ЗАДЛЯ ДИТИНСТВА БЕЗ ВІЙНИ

Дитинство – це чарівний світ безтурботності, пригод, радощів, мрій, але з 24 лютого 2022 року воно у наших дітей, на жаль, із присмаком війни. Кожному з нас так хочеться у цей тривожний час, щоб у хлопчиків і дівчаток було якомога більше позитивних емоцій.

НАСТОЯТЕЛЬ храму святих Мучениць Віри, Надії, Любові та матері їх Софії Анатолій Вересюк, голова молодіжного відділу Шепетівської та Славуцької єпархії Федір Вересюк, представники Шепетівської спілки ветеранів Афганістану Валентин Гриньов і Сергій Хом'як організували відпочинок на «Голубих озерах» для вихованців недільної школи храму, зокрема і дітей, батьки яких захищають Батьківщину.

Діти гарно провели час, беручи участь у різних конкурсах та іграх. А які ж озера без купань! Але обов'язково – з дотриманням правил безпеки й під наглядом дорослих.

Родзинкою цього відпочинкового дня стали неймовірно смачні шурпа і козацький куліш, які приготували ветерани-«афганці». А на десерт організатори похачували усіх морозивом.

Не забули і про найголовніше – наших захисників. Разом із вчителями недільної школи у великому дружньому родинному колі було обговорено підготовку до організації благодійного ярмарку для збору коштів на тепловізор.

Із новими силами, з вірою у Перемогу, з надією на світле майбутнє та щирою любов'ю вихованці недільної школи після поїздки працювали над виготовленням цікавих виробів для благодійного ярмарку.

Володимир ПИПІЧ,
член Шепетівської СВА,
учасник бойових дій
в Афганістані.

ПАМ'ЯТАТИМУТЬ ПОДВИГ ЗАВЖДИ

Справжня трагедія увірвалась у життя родини Франчуків, що мешкає у селі Жолудках Шепетівського району, 27 липня 1986 року. У цей день рідним радіти б, бо у них є іменинник. Не судилося... Прийшла звістка, що в Афганістані загинув син, брат Михайло.

НИБИ ВЧОРА майстрував радіотехніку, грав з друзями у футбол, їздив на велосипеді, а ще працював у колгоспі помічником механізатора, неподалік хати обробляв поле. Сьогодні край цього поля стоїть гранітна плита і напис на ній, що це поле носить його ім'я.

До дня вшанування пам'яті загиблого в Афганістані воїна у місцевому Свято-Покровському храмі відбулася поминальна служба. Для дітей провели спортивні змагання: біг на 60 і 120 метрів, силові вправи, перетягування канату, турнір із шашок, організовано велопробіг до стели, що стоїть край іменного поля.

Усім учасникам змагань вручили солодкі подарунки – моро-

зиво, а призери отримали медалі та грамоти.

– Виховання підростаючого покоління у дусі патріотизму – одне з головних завдань, особливо зважаючи на військовий стан в Україні, – зазначив мешканець Судилківської ТГ Артур Мовсіян. Він подарував дітям кілька комплектів шашок і шахів, щоб вони у вільний час могли тренуватися у сільському клубі та проводити змагання.

Активісти Шепетівської СВА

Валерій Окорський, Франц П'якорський, Сергій Хом'як разом із представниками влади та родиною поклали квіти біля стели та на могилі Михайла Франчука. Від ветеранів-«афганців» діти дізналися, як служив і загинув у бою їхній земляк Михайло Іванович Франчук, нагороджений по смертю бойовим орденом за героїзм і мужність.

Галина СИДОРЧУК,
завідувачка Жолудецьким
сільським клубом.

ПЕРЕДПЛАТА

Побратиме, це наша з тобою газета!

Державне підприємство по розповсюдженню періодичних видань повідомляє, що триває передплата на періодичні видання на друге півріччя 2023 року.

Газету Української Спілки ветеранів Афганістану (воїнів-інтернаціоналістів) «ТРЕТІЙ ТОСТ», де друкуються законодавчі матеріали з питань соціального захисту сімей загиблих військовослужбовців, інвалідів війни, учасників бойових дій, юридичні консультації, матеріали про життя і роботу організації УСВА (територіальних, місцевих), спогади, проза і поезія, можна передплатити за Каталогом видань України «Преса поштою»:

- на сайті ДП «Преса» www.presa.ua,
- на сайті АТ «Укрпошта» www.ukrposhta.ua,
- у відділеннях поштового зв'язку,
- в операційних залах поштамтів,
- у пунктах приймання передплати.

Оформити передплату з поточних місяців також завжди можна до 16 числа (включно) кожного місяця, що передує передплатному. Мінімальний передплатний період – один місяць.

Наш індекс – 30224.

Вартість передплати з урахуванням приймання передплати і доставки складає:

на місяць – 14 грн, на три місяці – 37 грн.

Підтримуйте газету воїнів-інтернаціоналістів «Третій тост» своєчасною передплатою.

ПРЕС-СЛУЖБА УСВА.

НА ВОЛЕЙБОЛЬНОМУ МАЙДАНЧИКУ – ВЕТЕРАНИ

На волейбольних майданчиках Полянського ліцею Малинської територіальної громади Рівненської області відбувся традиційний 35-й турнір з волейболу серед учасників бойових дій, АТО і членів їхніх сімей пам'яті Івана Холода – воїна-інтернаціоналіста, який загинув 12 травня 1980 року.

У ЗМАГАННЯХ взяли участь команди районних і міських організацій УСВА області. У Свято-Михайлівській церкві відбулося богослужіння, після якого до могил загиблих учасників бойових дій поклали квіти.

На урочистому відкритті були присутні голова Малинської територіальної громади Анатолій Дімітров, начальник управління сім'ї, молоді та спорту Рівненської ОДА Віталій Ліпський, директор Полянського ліцею Марія Огородник, голова РОО УСВА Сергій Зінич.

У вітальному слові Віталій Ліпський зазначив, що такі заходи дуже потрібні, навіть у цей нелегкий час для нашої держави, і подякував учасникам за те, що прибули в такій кількості з різних

куточків області. Усі вже є переможцями, адже знайшли в собі сили і бажання в такому віці взяти участь у волейбольному турнірі, побажав здоров'я, наснаги до перемоги і без травм повернутися додому. Присутні вшанували пам'ять загиблих хвилиною мовчання та поклали квіти до меморіальної дошки І. Холода.

У запеклій безкомпромисній боротьбі перемогла команда Сарненської районної організації УСВА (голова – Геннадій Радько), друге місце вибороли волейболісти Рокитнівської районної організації УСВА (голова – В. Панько), третє – команда Рівненської міської організації (капітан – О. Борисов).

Кращим гравцем став Олександр Бурачинський з команди Сарненської районної організації.

Найактивнішим уболівальником визнано Лесю Турчик з села Поляни. У номінації «За волю до перемоги» кращим став Олександр Кучер з команди РМО УСВА – син загиблого героя, бойового медика Валентина Кучера, якого по смертю нагороджено орденом Богдана Хмельницького третього ступеня.

Команди нагороджені почесними грамотами РОО УСВА за участь в змаганнях.

Після закриття турніру всіх учасників пригощали традиційною шурпою. У вільному дружньому спілкуванні ветерани війни в Афганістані висловлювали єдину думку, що такі змагання потрібні не тільки в спортивному плані, а й задля спілкування, патріотичного виховання молоді, а також для популяризації здорового способу життя, і висловили щире побажання зустрітися через рік в такому ж або більш розширеному складі.

Сергій ЗІНИЧ,
голова РОО УСВА.

ТТ
ТРЕТІЙ ТОСТ

Свідоцтво про реєстрацію
КВ 839 від 18.07.1994 р.

Газета заснована у липні 1991 року

ЗАСНОВНИК: УКРАЇНЬСЬКА СПІЛКА ВЕТЕРАНІВ АФГАНІСТАНУ (ВОЇНІВ-ІНТЕРНАЦІОНАЛІСТІВ)

РЕДАКЦІЯ НЕ ЗАВЖДИ ПОДІЛЯЄ ПОЗИЦІЮ АВТОРІВ І НЕ МАЄ МОЖЛИВОСТІ ПОВЕРТАТИ РУКОПИСИ. ЛИСТУВАННЯ З ЧИТАЧАМИ – НА СТОРІНКАХ ГАЗЕТИ. ЗА ТОЧНІСТЬ І ДОСТОВІРНІСТЬ ВИКЛАДЕНИХ ФАКТІВ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НЕСЕ АВТОР.

НАША АДРЕСА:

01054, М. КИЇВ, ВУЛ. ЯРОСЛАВІВ ВАЛ, 36Б.

ТЕЛ. 272-47-45, ФАКС 272-50-42.

E-MAIL: USVA2007@UKR.NET

САЙТ: WWW.USVA.ORG.UA

ГАЗЕТУ ВІДДРУКОВАНО У ДРУКАРНІ

ФОП КЛЮЧУК С. М., МІСТО ЧЕРНІВЦІ,

ВУЛ. ЗАВОДСЬКА, 37.

Тираж 2000. Зам. 707.

ІНДЕКС 30224.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ